

יושבת בסן־פרנסיסקו על המים

זו הייתה בקתת עץ טיפוסית לקליפורניה, עד שהאדריכלית הישראלית אירית אקסלרוד הכניסה פנימה את הים והמצוק

אביטל ברוידא | צילום: Bruce Damonte

ה

בית הזה נבנה ב־1939, ובגלגול המקורי היה בית עץ קליפורני טיפוסי, בן 200 מטרים רבועים, שגם נבנה סביב עץ עתיק, בשכונה המשקיפה על מפרץ סן־פרנסיסקו. לפני כמה שנים קנה אותו רופא שיניים, והוא חזר באדריכלית אירית אקסלרוד כדי לתכנן אותו מחדש, כך שיתאים וישקף את סגנון החיים שלו ושל בן זוגו: לשניים אוסף אמנות גדול, הם אוהבים עיצוב ומרבים לארח. מי שמכיר את עבודתה של אקסלרוד, שחיה ופועלת בישראל ובסן־פרנסיסקו, מבין שאין זה מגרש המשחקים הרגיל שלה. בעוד שרוב הפרויקטים שלה מתאפיינים בקווים נקיים ובאדריכלות לבנה ומינימליסטית, כאן היא נדרשה להתמודד עם נתוני פתיחה של "בקתת עץ" אמריקאית, על כל מאפייניה הסגנוניים. הלקוח ניחן בטעם מאוד ספציפי, והוסיף את האמירה האישית שלו, שבאה לידי ביטוי בירידה לפרטים הקטנים ובבחירת החפצים.

בגבולות הנתונים של המכנה, יצרה אקסלרוד מסגרת נקייה שמאפיינת אותה. קו המתאר של הבית נשאר כפי שהיה, וההתערבות נעשתה בתוך המעטפת. היה ברור שנקודות החזק הן הנוף והטיפוגרפיה של המצוק, שעליו נבנה הבית. לכן, במקום החלונות הקטנים שהיו נפתחו פתחים חדשים וגדולים, שמושכים את העין מבפנים החוצה, אל הנוף. קירות העץ החיצוניים נצבעו באפור כהה, ובפנים נחשפו התקרות המשופעות. הסימטריה החזקה של הגג והנפה החדש שנוצר תרמו יחדיו לפתיחות של החלל. "חידדנו את האלמנטים הטובים וניסינו להעלים את הרעים", מסכמת אקסלרוד. בהתאם לטיפוגרפיה חולק הבית לקומת כניסה ציבורית ופתוחה ולקומת מגורים נמוכה, פרטית וסגורה יותר. דלת גדולה מברזל שחור (עם ציר שמאפשר פתיחה

נקודות החזק הן הנוף והמצוק שעליו נבנה הבית, ולכן החלונות הקטנים הוגדלו באופן משמעותי

הסלון, שבו משתלבים ספת עור וכורסת איחס לצד שולחן זכוכית, פונה אל קיר שבמרכזו מסך טלוויזיה וקמין אופקי. האטרקציה המרכזית היא, כמובן, מבט עוצר נשימה לעיר ולאוקיינוס

קירות העץ החיצוניים נצבעו באפור כהה, ובפנים נחשפו התקרות המשופעות. דלת גדולה מברזל שחור נפתחת היישר אל הכניסה

אנכית לקיר) נפתחת היישר אל הנוף. אזור המעבר מודגש באמצעות מחיצת עץ, ומפריד בין המבואה לאזור הציבורי הפתוח. לאורך חזית הזכוכית הארוכה ממוקמים הסלון, פינת האוכל והמטבח. המרפסת שפונה אל המפרץ והגולה, ומשתרעת לכל אורכו של חלון הוויטרינה. היא ממשיכה את הסלון ומסתיימת במעקה זכוכית שנטמע בנוף.

שני צבעים דומיננטיים כאן, כדרכה של האדריכלית: לבן ושחור. הלבן משקיט את הצורניות הבסיסית של המבנה ואת האלמנטים החומריים המקוריים שבחרו להסתיר כאן (תקרת העץ, למשל, כוסתה בגבס), ומייצר רקע אחיד ורגוע. השחור מופיע במרכיבים חומריים שאותם ביקשו להבליט. בניגוד חד למעטפת הלבנה, הפרקט עשוי מאלון מושחר והרק במרפסת מעץ ארוז מושחר. סרגלי העץ האנכיים של המחיצה שחורים גם הם, וכך גם המדרגות, דלת הכניסה ופרופילי החלונות. האדריכלית סבורה, כי התמהיל הזה הופך את החלל למודרני ונקי, "בלוי לוותר על העץ ובלוי להוסיף בטון". הסלון, שבו ספת עור לצד כורסת אימס המפורסמת ושולחן זכוכית, פונה אל קיר שבמרכזו מותקן מסך הטלוויזיה ותחתיו קמין אופקי. בנישה בהמשך הקיר תוכננו שידה ומדפים שממשיכים את המקצב שקבעו קווי הקמין. במרכז החלל פינת אוכל גדולה לאירוח, ובצדה השני המטבח. ארונות לבנים מכסים את הקיר לכל רוחבו וגובהו, ובמרכזם תוכנן פתח מלבני לטובת משטח עבודה, שמעליו חלון המציץ אל הגינה שבצד הבית. אי לבן לעבודה ולאכילה מגדיר את גבולות המטבח.

סרגלי עץ אווריריים

לתוך המעטפת השחורה-לבנה הוכנסו אלמנטים שמוסיפים ממד אישי יותר, כגון בר משקאות שמופרד מהסלון בקיר נמוך, המשמש דלפק הגשה. על קיר שכוסה במראה הותקנו מדפים עם תאורה נסתרת, ועליהם עומדים בקבוקי האלכוהול. המראה משקפת את נוף המפרץ ואת בקבוקי הזכוכית. ריהוט איטלקי בקווים נקיים ועבודות אמנות צבעוניות על הקירות מבטאים גם הם את כתב היד האישי של בעל הבית. לאורך חזית הכניסה, מצדה השני של מחיצת העץ שמלווה את הירידה לקומה התחתונה, תוכננו שירותי האורחים ויחידת אירוח עם חדר רחצה פרטי. גרם המדרגות נמצא במרכז החלל, מופרד מהכניסה באמצעות סרגלי העץ האווריריים, אך פתוח אל הנוף הודות למעקה זכוכית מצדו השני. המדרגות מובילות אל הקומה התחתונה, שמחולקת לשניים: בחלק הקרמי, הפונה אל הנוף, חדר שינה מרווח עם חדר ארונות וחדר רחצה. השחור הופך כאן לצבע הדומיננטי, ומייצר חללים אלגנטיים. חדר הארונות, למשל, ספון ארונות ומדפים בגימור פורניר כהה, שבהם פסי תאורה נסתרים. בחדר הרחצה, לכד מקיר אחד, שנותר לבן, חופו הקירות והרצפה באריחי פורצלן שחורים. מחיצות מזכוכית שקופה מחלקות אותו לאזור פתוח ולשני תאים שקופים לשירותים ומקלחת, שביניהם מעבר. נישא עם תאורה שקועה לאורכם מוסיפה לדרמטיות של החלל. באזור הפתוח אמבטיה ומולה ארון כיוור אורכי, בגימור עץ טבעי. מראה גדולה מלווה אותו לכל אורכו ויוצרת משחק של שקיפיות עם מחיצות הזכוכית. חלקה האחורי של הקומה התחתונה חצוב בתוך החר, ובו מוקמו חדר עבודה וחדר שינה נוסף.

במרכז החלל פינת אוכל גדולה, ומאחוריה המטבח. ארונות לבנים מכסים את הקיר כולו, ובמרכזם משטח עבודה, שמעליו חלון המציץ אל הגינה שבצד הבית. אי לבן לעבודה ולאכילה מגדיר את גבולות המטבח

אקסלרוד הכניסה את תפישת העולם שלה לבית קליפורני טיפוסי, מה שיצר ניגוד בין פנים לחוץ, מבלי לנתק את המבנה מההקשר הסביבתי. על הסלון שמשקיף על המפרץ היא אומרת: "התמונה הזו מזכירה לי צילום של ג'וליוס שולמן משנות ה-60" (שולמן התפרסם בזכות צילומים שהציגו את הגישה האדריכלית המודרניסטית של בתי קליפורניה. כמו זה, למשל). התכנון החדש הבלטי ב"בקתה הקליפורנית" את אותן איכויות אדריכליות ששולמן היטיב לתעד בצילומיו, ובכך קשר אותה בחזרה לגבעה שעליה היא ניצבת. ■

בחדר הרחצה (למטה), מלבד קיר אחד שנתר לבן, חופו הקירות והרצפה באריחי פורצלן שחורים. מחיצות זכוכית מחלקות אותו לאזור פתוח ולשני תאים שקופים לשירותים ומקלחת, שביניהם מעבר. נישה עם תאורה שקועה לאורכם מוסיפה דרמה

המרפסת שפונה לים (מימין) הוגדלה, ומשתרעת לכל אורכו של חלון הוויטרינה. היא ממשיכה את הסלון ומסתיימת במעקה זכוכית שנטמע בנוף

מחיצת סרגלי עץ קלילים מפרידה בין המבואה לאזור המשותף הפתוח. גרם המדרגות מעניק תחושה של מרחב, הודות למעקה הזכוכית

לראות את האוקיינוס מבעד לדרינק: על קיר מכוסה מראה הותקנו מדפים עם תאורה נסתרת, ועליהם בקבוקי האלכוהול. המראה משקפת את נוף המפרץ